

Pygamberimiziň keşbi, ahlagy we edebi: Jomartlygy

Category: Kitapcy, Pedagogika we edep-terbiýe

написано kitapcy | 22 января, 2025

Pygamberimiziň keşbi, ahlagy we edebi: Jomartlygy

PYGAMBERIMIZIŇ KEŞBI, AHLAGY WE EDEBI

► JOMARTLYGY

Jomartlyk hezreti pygamberimiziň (s.a.w) iň esasy, iň meşhur sypatlaryndan biri bolupdyr. Mysal üçin Jabir ibn Abdylly (r.a) şeýle gürrüň berýär: «-Resuly Kerim serwerimizden şu dünýä degişli bir zat dilenip, onuň hem «Ýok» diýip, jogap berenini men görmedim. Ol soralyňan zat özünde bar bolsa-ha şol bada bererdi, ýok bolsa-da «Taparys» diýip wada ederdi.[1]

Indi hezreti Omaryň (r.a) beren gürrüňini ýatlalyň: Resulallanyň huzuryna bir garyp gelip, ondan bir zat diledi, ýöne onuň dileýän zady pygamberimiziň özünde ýokdy. Şol sebäpli ol gelen adama şol zady bazarsan öz adyna (ýagny Muhammet pygamberiň adyna) ýazdyryp almagyny tabşyrdy. Pygamberimiziň öňem ol adama kömek edeninden hezreti Omar habarly eken. Şol sebäpli hem ol:

– Eý, Resulalla, bu kişiniň öňem-ä bir möhümini bitiripdiňiz. Indi oňa kömek etmegiň geregi beri barmy? – diýmekçi bolýar.

Ol diýmesine diýýärem, ýöne onuň aýdany hezreyi pygamberimize hoş ýakmandyr. Omar muny onuň ýüz keşbinden aňypdyr. Şol wagt ensarlardan biri: «Eý Resulalla, möhümini bitiriň, möhüm bitireniňiz bilen arşyň eýesi Allatagala sizi garyp düşürer diýib-ä gorkmaly däldir diýip düşüňändiris biz-ä, bu meselä» diýipdir. Ol adamyň pikiri pygamberimiziň göwnünden turupdyr hem Ol: «Men sahy bolmakdanbwe garyplykdan gorkmazlyk emrini aldym» diýipdir. Ol sahylyk hem-de ýoksullara kömek etmek adamyny garyp düşürer diýen pikire pisint etmezdi.[2]

Hezreti Äşäniň (r.a) aýtmagyna görä, bir adam sowgat getirip beräýse, pygamberimiz oňa özüniňkidenem zyýat zady sowgat

berer eken. Pygamberimiz bilen döwürdeş bir musulman aýalyň beren gürrüňi muňa aýdyň mysaldyr. Ol aýal şeýle gürrüň berýär: «Men hezreti pygamberimize birnäçe hyýar eltip berdim. Ol maňa bir ýanawuç aýal şaý-sepini sowgat diýip gaýtargy salan eken».

Muslimde şeýle bir gürrüň bar: Resulalla yslam üçin özünden dilenen zady bererdi. Bir gezek bir adam şeýle dileg bilen gelende, Resulalla oňa bir deräni dolduryp duran goýun berip goýberdi. Ol adam öz tiredesleriniň arasyna baryp: «Eý, tiredes kowumlar, musulman bolalyň, çünki Muhammet garyp galmakdan heder etmän, kän ýagşylyklar edýär» diýipdir.[3]

Ýene Muslimde şeýle bir zat ýazylypdyr. Safwan ibn Umeýýe (r.a) şuny gürrüň berdi:

– Allanyň adyndan ant içýän, Resulalla maňa kän zat bagyşlady. Başda, meniň pikirimçe, ol ynsanlaryň arasynda iň bir ýigrenji adamdy. Emma ol maňa yhsan etmesini dowam ediberdi. Indi ol meniň üçin ynsanlaryň içinde iň gowusy boldy duruberdi.[4]

Ynha, hezreti Enesiň (r.a) beren bu gürrüňi-de şonuň ýaly wakalardan habar berýär: «Kä wagt adamlar baýlyga gyzyp musulman bolardy, ýöne yslamy kabul edenlerinden soňra musulmanlyk olar üçin dünýäden hem dünýä malyndan ileri bolardy».[5]

Hezreti ibn Abbas (r.a) şeýle berýär:

Hezreti pygamber halkyň içinde iň jomardydy. Onuň iň bir jomart wagty hem Remezany aýydy. Jebraýyl perişde her ýyl Remezany aýynda Resululla bilen hökman duşuşardy. Resululla oňa Kurany çykyp bererdi. Jebraýyl bilen görüşýän döwürlerinde Resululla il-gün üçin halkyň januna ýarasyn diýip öwüsýän şemal ýaly jomartdy. Mätäçleriň dadyna ol ençeme gezek gaty tiz ýetişendir.[6]

[1] Muslim «Fedail» 56; Ibn Sad «Tabakat» 328;

[2] Hoja M.Raif Efendi, a.a.e., 244;

[3] Muslim «Fedail» 57;

[4] Muslim «Fedail» 59;

[5] Muslim «Fedail» 58;

[6] Hoja M.Raif Efendi «Mugtasar Şemaýyly Şerif», terjime 243.
Pedagogika we edep-terbiýe